

منهای نفت

اسلام‌آباد خرسند ز توافق هسته‌ای

چین گاز ایران را به پاکستان می‌برد

با انعقاد توافق هسته‌ای بین ایران و شش قدرت جهانی، کشورهای همسایه بیش از دیگران درصدد منتفع شدن هستند و در این میان، پاکستان امیدوار است بتواند با استفاده از یک خط لوله ال‌ان‌جی، که با حمایت مالی چین ساخته خواهد شد، خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان را تکمیل کند و یکی از اولین منتفعان این توافق باشد. این در حالی است که بحران انرژی پاکستان طی سال‌های گذشته تشدید شده و اسلام‌آباد در صدد انجام اقدامات اساسی برای ارتقای بخش انرژی این کشور است تا بتواند اقتصاد آسیب دیده خود را سر و سامان دهد. اکنون با توجه به اینکه امروزه گاز، بیش از ۵۰ درصد کل نیازهای انرژی پاکستان را تامین می‌کند، می‌توان به اهمیت این مقوله برای اسلام‌آباد پی برد. چندی پیش، شاهد خاقان عباسی، وزیر سابق نفت و منابع طبیعی پاکستان نیز گفته بود که راه‌حل کمبود انرژی پاکستان، در واردات گاز بیشتر است تا نیازهای انرژی این کشور به‌نحو

مقتضی تامین شود.

با این حال به نظر می‌رسد پاکستان بدون تامین مالی چین قادر به تکمیل خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان نیست، زیرا هزینه این خط لوله رقمی هنگفت بالغ بر دو میلیارد دلار است. چین احتمالاً ۸۵ درصد از هزینه دو میلیارد دلاری ساخت ترمینال ال‌ان‌جی در گودار و ساخت یک خط لوله ۷۰۰ کیلومتری به سایر مناطق را تامین خواهد کرد. انتظار می‌رود این پروژه ال‌ان‌جی در اکتبر امسال آغاز شود و ساخت آن ۳۰ ماه به طول بینجامد.

آسیایی‌ها، مقدم بر اروپایی‌ها
نفت ایران چهار تفل می‌نازد

به نظر می‌آید در حال حاضر، به‌رغم اشتیاق اتحادیه اروپا و شرکت‌هایش برای نفت ایران، بازارهای آسیایی بیش از آنها در اولویت برای صادرات نفت ایران قرار دارند. اکنون با توافق نفتی ایران و شش قدرت جهانی و آغاز شمارش معکوس به‌منظور بازگشت بشکه‌های نفت ایران به بازار، برنامه ضربتی افزایش تولید و صادرات نفت ایران آماده اجرا شده است، اما به گفته معاون وزیر نفت، این میزان افزایش تولید، عمدتاً روانه بازارهای آسیایی خواهد شد. رویترز در گزارشی در این زمینه نوشته است که برای نخستین بار پس از توافق هسته‌ای ایران و قدرت‌های جهانی، یک نفتکش غول‌پیکر ایرانی با دو میلیون بشکه نفت خام آب‌های ایران را به مقصد آسیا ترک کرد. گفته می‌شود نفتکش «استارلا» تحت مدیریت شرکت ملی نفتکش ایران، با ظرفیت کامل، از حدود هشت ماه پیش در آب‌های ایران شناور بوده است.

در حالی که انتظار می‌رود بازگشت کامل ایران به بازار نفتی ماه‌ها طول بکشد، گفته می‌شود میلیون‌ها بشکه نفت در نفتکش‌های ایرانی ذخیره شده است. اکنون شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان سرپرست اجرای این برنامه، ماموریت‌های جدیدی شرکت‌های بهره‌بردار نفت و گاز، مدیریت امور بین‌الملل و شرکت پایانه‌های نفتی ایران را برای افزایش صادرات نفت کشور ابلاغ کرده که براساس آن، قرار است تا پایان شهریور، حدود ۵۰۰ هزار بشکه به حجم تولید و صادرات نفت ایران افزوده شود که در گام نخست، همان‌طور که انتظار می‌رفت، افزایش صادرات نفت به کشورهای جنوب شرق و جنوب‌شرق آسیا در دستور کار قرار گرفته است.

معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی در پاسخ به فرهیختگان مطرح کرد

شریک ایرانی، شرط ورود خارجی‌ها

هجوم سرمایه‌گذاران خارجی برای حضور در پتروشیمی ایران

به گفته عباس شعری‌مقدم، مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، با اجرایی‌شدن توافقی هسته‌ای ایران و کشورهای ۵+۱، سرمایه‌گذاران خارجی به سمت ایران و به‌ویژه صنعت نفت و پتروشیمی هجوم خواهند آورد و بی‌هیچ تردیدی ما باید خودمان را از هم‌اکنون برای چنین رخدادی آماده کنیم. وی تصریح کرد: «صنعت پتروشیمی عمدتاً به حجم بالای سرمایه‌گذاری و تکنولوژی‌های روز نیاز دارد. اکنون به نظر می‌رسد با رسیدن به این توافق و دستیابی به فرآیندها و دانش‌های فنی پیشرفته که به دلیل وجود تحریم‌ها، برای دریافت آنها، محدودیت وجود داشت، تحولات موردنظر در چشم دوم صنعت پتروشیمی به‌زودی جامه عمل بپوشد».

اجازه دهیم جنس از خارج بیاورند. باید امکانات این طرح‌ها را ببیند و با استفاده از امکانات ایران، به این طرح‌ها ورود کنند. وگرنه اگر اجازه دهیم که آنها جنس از خارج بیاورند، صنعت خودمان به‌طور کلی از بین می‌رود. ما باید هوای تولیدات داخل خود را داشته باشیم.

بحث برداشتن تحریم‌ها و رسیدن به توافقی جامع، چه تاثیری بر قیمت محصولات صادراتی ما خواهد داشت؟ یکی از مدیران ارشد پتروشیمی گفته بود که قیمت محصولات ما افزایش خواهد یافت.

بستگی دارد. برخی پیش‌بینی می‌کنند قیمت دلار کاهش می‌یابد و برخی نیز اعتقاد به عکس این قضیه دارند. البته دانشگاهی‌ها و آکادمیسین‌ها معتقدند قیمت دلار باید بالا برود چون ما هنوز تورم داریم و می‌گویند قیمت دلار باید به تناسب تفاوت تورم منهای نرخ توسعه باشد، بنابراین باید بالا رود. ما چون نرخ توسعه پایینی داریم و تورم هنوز بالاست، حدود ۱۵ درصد، بنابراین قیمت دلار باید بالا رود. ولی اگر به دلایل روانی، قیمت دلار به یک‌باره کاهش پیدا کند، این به ضرر تولیدکننده‌های ایران است؛ زیرا در صادرات درآمد خوبی نخواهند داشت. بنابراین باید ببینیم چه اتفاقی می‌افتد. ولی واقعیت این است که بسیاری از مشکلات تولیدکننده‌ها برطرف می‌شود و دیگر می‌توانند راحت تکنولوژی و

رایزنی روسیه و دبیر کل اوپک

#

در حالی که چشم‌انداز بازگشت نفت ایران به بازار، یکی از دلایل کاهش قیمت‌ها در چند روز اخیر عنوان شده و بازیگردانان نفتی را به تکاپو واداشته، مقامات روسی در تالشند در ۳۰ ژوئیه (۸ مرداد) با عبدالله البدری، دبیر کل اوپک در مسکو، درباره وضعیت کلی بازار نفت، به‌ویژه پس از لغو تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، گفت‌وگو کنند. این در حالی است که الکساندر نوواک، وزیر انرژی روسیه با بیان اینکه انتظار ندارد نفت اضافی ایران تاثیر عمده‌ای بر قیمت‌ها بگذارد، یادآور شده است که هزینه‌های تولید نفت شیل، قیمت‌ها را تعیین خواهد کرد. پیش از این، روسیه و اوپک به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت جهان، به‌رغم برگزاری جلساتی در همین زمینه، نتوانسته بودند در مورد اقدامی هماهنگ برای بالا بردن قیمت‌ها، به توافق برسند.

ایستگاه

دوران پس از تحریم برای گاز روسیه و ایران

روزافزونی که میان غرب و روسیه شکل گرفت، مسکو به‌عنوان بزرگ‌ترین تامین‌کننده گاز اروپا، از ابزار انرژی استفاده کرد و این موضوع اروپا را به فکر جایگزین کردن منبع انرژی خود انداخت. در سوی دیگر نیز روسیه برای جبران آنچه در غرب از دست می‌دهد، روی خود را به سوی همسایه جنوب شرقی‌اش؛ یعنی چین برگردانده و به دنبال افزایش روزبه‌روز صادرات گاز به این کشور است. در همین زمان، ایران که اکنون چند هفته‌ای است که به‌عنوان دارنده بزرگ‌ترین ذخایر گاز شناخته‌شده جهان معرفی شده است، موفق شد پس از یک دهه کشمکش و تقابل، اختلافات هسته‌ای خود با غرب را حل و فصل کند و دروازه‌ای نو روی خود و اروپا بگشاید. اگر چه برای صادرات گاز ایران به اروپا، نیاز به یک بازه زمانی شش تا هفت ساله و سرمایه‌گذاری‌های کلان وجود دارد، چندی پیش، یکی از مقامات اتحادیه اروپا در گفت‌وگو با خبرگزاری رویترز اعلام کرد ما با بررسی کشورهای دارای توانایی تامین گاز طبیعی مورد نیاز خود، ایران را یکی از بهترین گزینه‌ها در میان‌مدت برای کاهش وابستگی به روسیه می‌دانیم. صادرات گاز ایران به اروپا به سادگی امکان‌پذیر است و از لحاظ سیاسی نیز ما به سرعت خواهان تغییر در روابط میان ایران و اروپا هستیم.

روس‌ها هم‌اینک با تامین یک‌سوم گاز مصرفی اروپا، سالانه ۶۰ میلیارد دلار در آمد کسب می‌کنند. ایران‌ا‌دارا بودن ظرفیت گسترده تولید گاز طبیعی، اجرای طرح‌های بزرگ اکتشاف و تولید از مخازن گازی و تلاش دولت کنونی ایران برای برطرف کردن اختلاف نظرهای خود با غرب، می‌تواند تبدیل به فرشته نجات اروپایی‌ها شود؛ هرچند زیرساخت‌های تولید و انتقال گاز طبیعی ایران نیز باید مورد بازسازی و تکمیل قرار گیرد. البته آغاز به کار مجدد تاسیسات میدان گازی رهام پس از چهار سال توقف به دلیل تحریم صنعت نفت ایران، که سهام آن به صورت مشترک در اختیار شرکت بریتیش پترولیوم و شرکت ملی نفت ایران است، نشان داد اروپایی‌ها در بهبود روابط خود با تهران، جدی هستند. این میدان تا پیش از توقف فعالیت‌ها، ۴ تا ۵ درصد تقاضای انگلستان را تامین می‌کرد. البته از زمان راه‌اندازی مجدد فعالیت‌ها، درآمد‌های سهم ایران از آن، زمان رفع تحریم‌ها به یک حساب غیرقابل برداشت، واریز خواهد شد.

ایرانی‌ها که در چند دهه اخیر از متحدان بین‌المللی مسکو بوده‌اند، علاقه‌مند به تامین گاز مورد نیاز اروپایی‌ها هستند. حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران پیشتر ابراز علاقه کرده بود که کشورش به تامین‌کنندگان گاز طبیعی اتحادیه اروپا اضافه شود. البته تامین تقاضای فزاینده داخلی، اولویت ایران است. ایرانی‌ها سالانه ۱۸۰ میلیارد متر مکعب گاز تولید می‌کنند که موازنه واردات و صادرات آنان نیز در ۱۰ سال گذشته، منفی بوده است. ایران با دارا بودن ۱۷ درصد ذخایر جهانی گاز طبیعی، در سال‌های اخیر با کاهش روند سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تولید و انتقال گاز طبیعی خود روبه‌رو بوده و گفته می‌شود با تغییر شرایط کنونی، تا سال ۲۰۲۰ میلادی می‌تواند هر سال حداکثر ۲۰۰ میلیارد مترمکعب به ترکیه و سپس اروپا صادر کند. البته در مقابل گازپروم در سال گذشته، توانست ۱۶۱ میلیارد متر مکعب گاز به ترکیه و اروپا صادر کند.

براساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی در سال ۲۰۳۵ میلادی، واردات سالانه گاز اتحادیه اروپا با ۱۴۰ میلیارد متر مکعب افزایش به ۴۵۰ میلیارد مترمکعب خواهد رسید هرچند نباید فراموش کرد که در همین زمان، رهبران اتحادیه اروپا راییزنی‌های گسترده‌ای را با کشورهای ساحلی دریای خزر نیز آغاز کردند تا بتوانند از گاز تولید شده این دریا نیز برای گرم کردن خانه‌های خود بهره ببرند. زیرساخت‌های داخلی انتقال گاز ایران نیز با مشکل کمبود ظرفیت صادرات روبه‌رو است. همچنین ساخت خط لوله پرشین برای صادرات گاز ایران نیز شده از میدان عظیم پارس جنوبی به اروپا نیز به دلیل تغییر راهبردی‌های بین‌المللی ایران در دولت گذشته، به پایگانی سپرده شده است. صادرات ال‌ان‌جی نیز از گزینه‌های فراوری تهران است که به دلیل تحریم‌های بین‌المللی، فعلاً امکان دستیابی به آن را ندارد. هرچند راه‌اندازی یک پروژه ال‌ان‌جی نیز به شش تا هشت سال زمان، نیاز دارد.

چرخش تجارت گاز روسیه

در ۲۱ می سال گذشته میلادی (۳۱ شهریور ۱۳۹۳)، توقفانته صدور گاز روسیه به چین میان دو شرکت گاز پروم و سی‌ان‌پی‌سی به اعضا رسید. براساس این قرارداد که تا ۴۰ سال اعتبار خواهد داشت، سالانه ۳۸ میلیارد متر مکعب گاز به چین تشنه منابع انرژی صادر می‌شود. مجموع ارزش این قرارداد نیز از ۴۰۰ میلیارد دلار فراتر می‌رود. البته گاز این خط لوله، که از میداین منطقه سبیری تامین خواهد شد، با پیش‌پرداخت ۲۵ میلیارد دلاری چینی‌ها و تکمیل زیرساخت‌های مورد نیاز، روانه سرزمین آژدهای زرد می‌شود.

شهریور ۱۳۹۳)، عملیات ساخت خط لوله قدرت سبیری را به طول ۳۹۹۸ کیلومتر آغاز کردند. ظرفیت اولیه این خط لوله ۳۸ میلیارد متر مکعب در سال است که تا ۶۱ میلیارد متر مکعب قابل افزایش خواهد بود. روسیه اعلام کرده که اجرایی شدن توافق صادرات گاز طبیعی به چین در گام نخست نیازمند ۵۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است. البته این مبلغ علاوه‌بر مصرف در بخش ایجاد زیرساخت‌های لازم، برای اکتشاف ذخایر جدید گاز در سبیری شرقی نیز هزینه خواهد شد. دو میدان یاکوتیا –چایاندرا و کوویکتا، تامین‌کنندگان اصلی خوراک این خط لوله خواهند بود که در سال ۲۰۱۹ میلادی به خط لوله صادراتی متصل می‌شوند. البته برخلاف پروژه‌های مشابه، در این طرح ساخت مخازن زیرزمینی ذخیره‌سازی گاز طبیعی برای اطمینان از عرضه گاز مورد توافق در شرایط غیرمترقبه، پیش‌بینی نشده است، اما شایان ذکر است روس‌ها خواهان اتصال خط لوله‌های جدید خود به خط لوله سبیری غربی هستند. با این اقدام، صدور گاز این خطوط لوله به ۱۶۰ میلیارد متر مکعب در سال؛ معادل صادرات کنونی روس‌ها به اروپا خواهد رسید.

همچنین پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای گاز پروم در سال‌های آینده افزایش ۳۰ میلیارد مترمکعبی برای چین داشته باشد و مجموع صادرات سالانه این گاز به ۱۰۰ میلیارد مترمکعب برسد. البته نمی‌توان از این نکته چشم‌پوشی کرد که سایر کشورهای آسیایی نظیر ژاپن، کره‌جنوبی، تایوان و هند نیز از بازارهای هدف رهبران بلندپرواز کرملین به حساب می‌آیند. با توجه به رایزنی‌های دو طرف بر سر آینده خط لوله‌های صادرات گاز روسیه به چین، بی‌تردید سال ۲۰۱۵ میلادی، سالی سرنوشت‌ساز برای صنعت گاز روسیه خواهد بود.

بله آنها خوراک‌شان ارزان‌تر است. به همین خاطر است که می‌گویم در این رقابت‌ها باید هوشمندانه‌تر عمل کنیم. من یک دوره مدیریت در سازمان مدیریت صنعتی گذراندم که مربوط به سال‌های پیش است. در این دوره، بحث قیمت‌گذاری محصول مطرح بود که محصولی را که یک کارخانه تولید می‌کند، چگونه روی آن قیمت می‌گذارند؟

انواع روش‌ها وجود دارد؛ مثلاً می‌گوید ببینید قیمت تمام‌شده چقدر است، یک سودی هم روی آن بکشید و بفروشید، یا روش‌های دیگر، ولی حرف آخر این بود که ببینید بازار چه می‌گوید.

حتی اگر قیمت تمام‌شده از قیمت بازار بیشتر است، چاره‌ای نداری مگر اینکه محصول خود را به قیمت کمتر از قیمت تمام‌شده و به قیمت بازار بفروشی. چون در غیر این صورت، کسی از شما آن کالا یا محصول را نمی‌خرد. به هر حال، در هر شرایطی نباید توان رقابتی خود را فراموش کنی.

به همین دلیل هم ما الان باید نگاه کنیم ببینیم در حوزه خلیج فارس، قیمت‌ها به چه صورت است. اگر قیمت ما طوری باشد که برای سرمایه‌گذاری پیشقدم نشوند، ما مجبوریم قیمت‌ها را به‌گونه‌ای کاهش دهیم تا دیگران برای سرمایه‌گذاری بیایند. این بحث بسیار مهمی است. ولی ما هنوز قیمت‌هایمان را نیز اعلام نکرده‌ایم. این مورد مهمی است که باید سریع‌ها به آن رسیدگی شود.

در واقع، برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی باید کارهای مشخصی را انجام دهیم. درست است؟

بله. ما باید چند قدم در این زمینه برداریم؛ اول قیمت‌ها را اعلام کنیم، مورد بعدی اینکه بلافاصله پتروشیمی بتواند روی هر طرحی که خارجی‌ها دست می‌گذارند ۲۰ درصد شریک شود، چون شرکت‌های خارجی همه علاقه‌مندند یک شریک ایرانی دولتی داشته باشند تا بتوانند مشکلات‌شان را حل کنند. به همین دلیل به ما می‌گویند که دوست دارند به سرعت با آنها شریک شویم و پروژه را جلو ببریم؛ یعنی آنها ۸۰ و ما ۲۰ درصد شریک باشیم که مساله بسیار مهمی است.

مورد بعدی و آخر این است که دست از این تغییرات لحظه‌ای قوانین برداریم. این مساله بی‌اعتمادی کامل میان شرکت‌های داخلی و خارجی به وجود آورده است. مرتباً شرکت‌ها می‌آیند و می‌گویند شکایت دارند. دقیقه‌ای یک‌بار، اداره کار قانون را تغییر می‌دهد و شرکت‌ها را عملاً بیکار می‌کند. اینها مشکلاتی است که باید خیلی سریع حل کنیم و به دنبال آن هستیم که این کار را زودتر انجام دهیم.

دریچه

از طریق کانال پرداختی محدود، پرداخت کردند. یک مقام ارشد هند اخیراً به رویترز گفته بود دولت این کشور اوایل ماه جاری از پالایشگاه‌ها درخواست کرد به تدریج در حساب‌های ارزی خود دلار و یورو تهیه کنند تا از کمبود رویبه در زمان پرداخت بدهی‌های نفتی به ایران اجتناب شود.

پالایشگاه‌های هندی در ژوئن و ژوئیه پارسال، ۱/۶۵ میلیارد دلار از بدهی نفتی به ایران را در سه قسط پرداخت کردند و ۱/۳ میلیارد دلار دیگر از بدهی آنها نیز در ماه‌های اکتبر و نوامبر در سه قسط دیگر پرداخت شد.

گفتنی است، از فوریه سال ۲۰۱۳ که آمریکا اقدام به مسدود کردن همه کانال‌های پرداخت کرد، پالایشگاه‌های هندی نتوانستند تنها ۴۵ درصد از پول نفت ایران را به رویبه از طریق بانک UCO پرداخت کنند و ۵۵ درصد از پولی که باید به ارز خارجی پرداخت می‌کردند، به دلیل نبود کانال پرداخت موردتایید، نزد پالایشگاه‌ها مانده است.

حساب بانک UCO پرداخت می‌کرده و باقی این پول در انتظار نهایی‌شدن مکانیسم پرداخت، روی هم جمع می‌شده است.

با این حال، گزارش‌ها در این زمینه حاکی از آن است که پالایشگاه‌های هندی، پارسال پس از آغاز مذاکرات هسته‌ای میان غرب و ایران، حدود سه میلیارد دلار بدهی نفتی خود را در شش نوبت و

با توافق هسته‌ای که وزید موجب شد کشورهای بده‌کار به ایران به‌گونه‌ای دیگر به مطالبات نفتی ایران بنگرند و خود را برای بازپرداخت آنها، بیش از پیش آماده سازند.

هند یکی از کشورهایی است که به‌رغم عدم‌مشارکت در تحریم‌ها و کمک به بازگرداندن بخشی از مطالبات نفتی به ایران، همچنان از جمله بزرگ‌ترین بده‌کاران نفتی این کشور است. اما در حال حاضر براساس گزارشی از رویترز در این زمینه، دو کشور برای نهایی کردن مکانیسم پرداخت بیش از ۶/۵ میلیارد دلار بدهی نفتی پالایشگاه‌های هندی، قرار است به‌زودی مذاکرات‌شان را آغاز کنند.

به گفته غلامرضا انصاری، سفیر ایران در هند، در آینده‌ای نزدیک، هیات‌هایی به‌منظور مذاکره درباره نحوه این پرداخت‌ها، دیدار خواهند کرد.

براساس برنامه‌ای از پیش تعیین‌شده، پالایشگاه‌های هندی مانند «اسار اویل» یا «مانگالور»، ۴۵ درصد از پول نفت خریداری شده از ایران را به رویبه به

